

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseltük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona.

Egyes szám ára 10 fillér.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Jókai-uca 10.

Kiadóhivatal: DEBRECZENYI GYULA KÖNYVNYOMDÁJA (Iskola-utca 4. sz.)

Ország, hatalom, dicsőség.

(x) „A zsidóké az ország, a kálvinistáké a hatalom, a katolikusoké a dicsőség.“

Nem mi, hanem a Magyar Nemzet, a jelenlegi, hatalmon ülő kormánypárt félhivatalos lapja mondotta ezt a nevezetes diktumot. Nem azért csodálkozunk rajta, mintha nem így volna, hanem azért, mert a kormány lapja is kénytelen belátni, hogy ez a politikai beosztás tényleg így van, ha furcsa is, de bátran hirdethető, hiszen nem akad ember, a ki ezt megczáfolhatná.

Szedjük részeire.

A zsidóké az ország. A számuk a legutóbbi népszámlálás szerint — tehát nem számítva a legutóbb beözönlött kazárok — másfél millió körül volt. — Katolikus körülbelül 9 millió él ebben az országban, fele az egész lakosságnak, kálvinista, lutheránus 4—5 millió körül, a többi szerb, román és egyéb nácio. És valamennyi között az úr a zsidó. 1848. előtt, mikor a jobbság még állott, a földesurak parancsoltak a vidéken, egy embert szolgált az egész falu népe, ma, alig félszázad múltán fordultak a viszonyok. A másfél millió zsidó közül egy jelentékeny rész beleült a földesúr kúriájába és parancsol az egész falu népé-

nek, helyettesíti a régi földesurakat. A falu szatócsa, ki egy kocsi-ra való portékánál nem hozott többet a faluba, 10 év múlva fél falu népét igazgatja. A jegyzőt lekenyerezi, az szivesen oszt neki igazságot, a bíró meg ugvis a jegyző után indul, s így látszik, hogy az igazság mindig az ő részén van ennek a révén a vagyon is. Nem sokáig kell várni, és megy új tájakra, a hol a „nyakigláb“ „vörös végű“, „mitetszik“ stb. zsidó nevet „nagyságos földbirtokos ur“ nevével cseréli el.

A városok kereskedelme majdnem kizárólag az ő kezükön van. Tessék megnézni Pestet, a mely most kereskedelmünknek, iparunknak gőczpontját képezi. Menjen valaki végig a zsidók hosszú napján a Kerepesi uton, Váci köruton, Váci utcán, szóval a legélénkebb kereskedelmi főugalmi pontokon s bámulva látja, hogy ahg talál üzletet, a melynek ajtaja nyitva volna. A Hunyadiak, Rakócziak, Feketéek, Rózsavölgyiek, hosszú napkor bezárják üzleteiket, mert vallásuk azt úgy parancsolja.

A legnagyobb vállalatok zsidó kézen vannak. Az országházat, a királyi palotát zsidóké építi. Minap hallottam, hogy valamiféle katonai iskolákat építenek, a melyeknek költségei sok-sok mil-

liókba kerülnek, s az egész üzletet a Neuschloss Ödön és Marcell-czég kezére játszották, hogy a többi konkurrens szóhoz sem jutott mellettük.

Hogy hogyan történhetik ez? Miért szorítják le a magyar faj fejlődését, az ősi magyar fajét, mely ezt az országot eddig fenntartotta, megérthetjük, ha azokra gondolunk, a kinek a hatalom van, a kálvinistákra. Övéké a hatalom. Tisza Kálmán, a „szent“ meggyőződésű vezérpolitikus, gondoskodott róla, hogy atyafiai áldva emlegessék azt a másfél évtizedet, a míg ő uralkodott Magyarországon. A hivatalok betöltésénél a keresztlevelet nézték, a legfőbb, a legszívósabb és legnagyobb kihatással bíró állásokat velük töltötték meg, ezeknek meg természetesen van rá gondjuk, hogy pápista hitű ember oda ne tesse a lábát, legfeljebb ha liberálisabb a zsidónál. Így történt, hogy a hivatalos hatalom az országnál és a megyéknél tényleg a kálvinisták kezén van. Hogy szövetséges társat nyerjenek, maguk mellé vették a zsidókat, s „a kéz kezét mos“ elvénél fogva, egyiknek is jut, másiknak is marad, csak épen a katolikusoknak koppanjon a foguk. Egyébiránt a mindennapi tapasztalatok eléggé jellemzik, hogy Krisztusban testvéreink és atyánkfiai, a

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZÁJA.

Társadalmi szokások.

Irta: Özv. Személyi Kálmán.

Az előkelő világ szavára hallgat a társaságban élő ember. Az előkelő világ teremt azokat a büvös szabályokat, melyek parancsára millió kar, millió emberi test mozogni kezd és ismétli a mozdulatokat mindaddig, míg ezek emléke befészkelte magát az agyukba, az emberi öntudatba; uralmába veszi az észet, az akaratot, hogy aztán irányítsa a társadalmi ember minden cselekvését, . . . szóval millió ember ismétli a mozdulatokat addig, míg azok a szabályok társadalmi szokásokká jegyezsednek.

Hogy hol van ez az „előkelő világ“-nak nevezett társaság? kik az ő tagjai? azt nem tudja senki sem. A kontinensen lakik-e? vagy a Rivierán? Fejedelmi személyek alkotják-e, avagy főurak? tudósok-e, avagy hétköznapi lelkek? mind ismeretlen az emberek előtt. Pedig mindenki beszél róla, mindenki ismerni véli az ő szokásait.

Létezett minden időben; az ősrégi társadalmak, a klasszikus népek felett épp úgy uralkodott, mint a hogy most minden országban, minden városban, sőt minden faluhelyen is ural-

kodik. Szentöl-szembe még sem látta halandó ember.

Olyan láthatatlan hatalom az, mely ott lebeg a társaság felett, mint a régi görögök felett az Olympus istenvilága. Olyan mint a hétfejú sárkány, mely jéghegyek tetején krisztyalopatában lakik és tömérdek kincset rejt a mesebeli emberek számára. A kincseket csak az láthatja, ki sikerrel megmászta a jéghegyek sikamlós utait s eleste a jelszót, melyre föl pattan a krisztyalopala kapuja.

Az „előkelő világ“ is számtalan kincset, élvezetet rejtget; de kincsei csak az előtt tárulnak fel, ki a társadalmi szokások utait sikerrel megjárta és megtanulta a jelszavakat: a társadalmi szokásokat.

Bármit is beszéljenek a jelen idők áramlatairól, nem a rang, nem a pénz, — hanem a társadalmi szokások biztos ismerete az az aranykules, mely megnyitja az ember előtt a társas élet örömeinek krisztyalopatáját. Nem hiába régibb is a társadalmi szokások uralma, mint a pénz, mint a rang. Ime már több ezer éves, mert olyan régi, mint a társadalom maga.

Kezdetleges műveltséggel természetesen egyszerű társadalmi szokások jártak karöltve; a műveltség emelkedésével pedig mind szövevényesebbek lettek a társadalmi szokások.

A középkori szokásokat nyíltság, durvaság

jellemzi, a fejlett társadalmi élet pedig ugy kifinomította a szokásokat, hogy velük nemcsak elérhető a természeti ember, hanem leleplezhető a gondolat, a szenvedély, a meggyőződés, sőt még a vétek is.

Erre nézve például kinálkoznak azok a szokások, melyek a nő és férj viszonyára vonatkoznak. Az országalapítások idején a szokás több szabadságot engedett a családnyának, mint ma. A férj el lévén foglalva csatáiban, a nő teljes hatalommal uralkodott a háztűz táján. Él t e hatalommal s testi ereje is a mainál egyenlőbb lévén a férfival, nem egyszer érezte azt férje ürval házi fenyték alakjában. Bizonyosságul szolgálnak erre a szokásra azok a darmstadti szamarak, melyeken büntetésül a férjeiket titlegelő asszonyokat nyilvánosan meglavagoították.

Ma már szó sincs ilyesmiről. Finomultak a szokások. A házastársak nem verekednek, hanem — válnak. Finomult a nők modora és ésjárása. Zajtalanul növelik férjeik szavait, inkább rajtuk lovagolnak, semmint szamarakon. Igaz is, hogy ma kevésbé akadnak veinsbergi nők, a kik a veszélyből hátukon czipelik ki férjeiket . . .

De természetes, hogy más volt a sátor, vagy lovagvár lakóinak szokása és más a mai fényes paloták lakóié. Más szokások szerint cselekedett az ökljog-korszakbeli és mások szerint cselekszik a villamos korszakbeli ember. A mi

kálvinisták és lutheránusok inkább a zsidót ölelik keblükre, mint hogy a katolikusoknak valamit juttassanak.

A *dicsőség*, az, ősi dicsőség, ő az a mienk. A mienk, a katolikusoké! Örvendjünk, katolikus, feleim. Nekünk is jutott valami. 900 esztendőn keresztül megvédtük viharban, vészben a hazát, a tatár, a török, pusztasággá tarolta le Pannóniát, az Alföld rónáit, s a kath. magyarság a megholtból újra elevent csinált, áldoztunk vért, életet, királyért és hazáért és most meg van a jutalmunk, hogy egy őszinte hang oda dobja koncznak az ősi dicsőséget. Ha már osztozunk, hát a katolikusok se maradjanak ki a jutalomból, ha zsidóknak jó a pénz, az ország földje, ha a kálvinisták meglegszenek a hatalommal, ne legyenek mostoha gyerekek a katolikusok sem, dobjuk nekik oda az ősi dicsőség megrongyolt, sárbatiport foszlányait, hallgattassuk el, mint a síró éhes gyereket tarka játékkal elesíteni szokás.

Büszkék vagyunk az ősi dicsőségre, büszkék vagyunk, hogy az ellen is kénytelen elismerni, hogy támasza, talpköve valánk az országnak kilencszázadon keresztül, büszkék vagyunk a megtépett dicsőség foszlányaival. csak az a gondolat aggaszt, s mint rémárny követ benünket, hogy az is utána következik, a mit mondani szoktunk: mindörökké Amen.

A styl az ember.

Hogy képet alkossunk olvasóink előtt arról a féktelen harcról, mit egy protestáns töredék Bánffy vezérlete alatt vív minden katolikus, vagy azzal csak legcsekélyebb módon összefüggni látszó dolog és személy ellen, néhány szemelvényt közlünk a Bánffy által alapított felekezeti lapból a „Magyar szó“-ból.

ből egyszermind az is kitűnik, hogy a szokásoknak időről-időre szükségkép változniok kell a korszellemmel.

Régente például minden tüszentésnél „kedves egészségére“ kívántak egymásnak a társaság tagjai. Ma ez neveléses volna, mert nincsen szokásban. Igaz, hogy ma nem is kíván föltétlenül mindenkinek tartós jó egészséget, tesszem azt az olyan, a ki valamely állás üresedésével előléptetésre vár.

Azelőtt szokás volt a zsebkendőre görcsöt kötni az ígéretek emlékeztetőül; ma ez nem szokás, de sok ember nem is bánja ma, ha nincs, a mi ígéretere emlékezteti.

Homer hercegnői vizet hordtak, királyfiainyájukat őriztek, de egymásközt házasodtak; a mostani hercegnők, királyfiak nem szoktak olyasmivel foglalkozni, — de nem is olyan válogatóság a házastárs megválasztásában.

Azelőtt szokásban volt az asztaláldás, ma nincs: szokásban volt hétköznap a munkában, vasárnap csendes áhitatban — és ünnepi szórakozásba elmerülni. Most nem szokás külömbiséget tenni hétköznap és vasárnapi ruha között, sőt neveléses volna, ha az új ruha éppen vasárnapon kerülne bemutatába.

Azelőtt a gyermekeket szokás volt 8 óra kor ágyba fektetni, ma a felnőttekkel éjszakázna. Talán onnan is van aztán, hogy míg azelőtt a társaságban a felnőttek vitték a szót s

Tudvalevő dolog, hogy a Mikszáthban boldogult „Országos Hírlap“ is ennek a csoportnak volt lapja, első csütörtököt mondott kísérlete.

Ez a lap naponkint rángatta le az összes tiszteltebb, de a klikkbe nem tartozó államférfiakat, Széllt, Hieronymit, Apponyit, sorban, undorító tendenciával.

Ez a lap, ilyen irány mellett természetesen megbukott. Most jön a helyébe a „Magyar Szó.“

Beh kár a czimért! Mert a szó ugyan magyar, de a kéz, a penna, az legalább is szokatlan a magyar társadalom nyilvánossága előtt. Ez a lap, az „Országos Hírlap“ anyajegyével jött a világra s e Káin bélyeg kiüt minden egyes számán.

Bánffy honosította meg azt, hogy félreeső helyen feltalált levelet fel lehet használni nyilvánosan, ez a lap is mindig a személyt, legszemélyesebb dolgaiban támadja és gyanúsítja.

Hisszük, hogy modora után maguk a protestánsok fogják először visszautasítani negélyezett protektorokodását.

Azt írja ez a lap: „A magyar zsurnalisztika lapján örökös piszkofolt lesz az a hely, ahová Bartha Miklós neve van írva. Parasztnak született, tehát a mágnás érdeke udvarára szegődött esaholj ebnek; kálvinistának született, tehát vezérállatként rázza az ultramontán nyáj nagykolompját.“

Ah! innen fúj tehát a szél. Mocskolná csak a katholicizmust, bizonyára nagy férfi lenne.

Bizonyára senki sem feledte még el, hogy mikor két év előtt államfogházba kellett volna jutni a legragyogóbb tollu puritán írónak, ki egy katonai brutalitásban összevagdálva, beteges testét foldozgatta fürdön s így a fogház kórházzá lett volna neki, ekkor az egész ország megnyilatkozott mellette s a legellentétebb lapok is a legnagyobb elismerés hangján irtak róla s pár százezer aláírással vitték kegyelmi kérvényt érte a királyhoz.

Egy nemzet írásba adott szeretete és az egész magyar sajtó elismerése mondja meg,

a gyermekek hallgattak: Ma ugy szokás, hogy a társaságban a fiatalok viszik a szót. Nem csoda, ha egy öreg ember ilyen panaszban tört ki: „Russz időben születtem. Mikor gyermek voltam, a gyermekeknek hallgatniok kellett, most, hogy öreg lettem, a gyermekek viszik a szót. Így én örökös hallgatásra vagyok kárhóztatva.“ De egy tekintetben megnyugtathatja a mostani szokás a panaszos öreget. Az ő gyermekkorában ugyanis a 60—70 éves férfiak a háttérbe, karosszékeikbe vonultak már, a temetőben kijelölték sírhelyeiket és ma ez nem szokás. Ma ilyen életkorban új fészekrakásra gondolhatnak az öreg, de nem vén emberek.

Valaminthogy bizonyítékot számtalant találunk arra, hogy miként változik időről-időre a társadalmi szokás. És ha egy-egy régi vagy új szokás eredetét kutatjuk, sokszor nagyon is kicsinyes okokra bukkanunk. Sokszor okát sem tudjuk adni furcsa szokásainknak. Hasonlóan ahhoz az orosz katonához, a kit a czár egyszer egy pázsit közepén fegyveres örálláson talált. Kérde tőle a czár, miért áll ezen a helyen? A katoná nem tudott felelni, de még a fellebbvalói sem. Kiderült azután régi jegyzőkönyvekből, hogy valamikor egy czárné azon a helyen egy szép kis virágot talált s hogy senki le ne szakítsa, azért állított oda egy ört. A virág régen elpusztult, a czárné rég porladozik, hanem a pázsitra, a virág helyére még mindig kiküld-

te, hogy kicsoda Bartha Miklós, amit pedig ilyen modorban irtak róla, az csak azt mondja, hogy milyen, nem ő, de milyennek szeretnék látni azok, kik félnek tollától s nagy értékűnek tartják az ellentétben.

Kegyetlen a harc; ha a kenyérért vívják, de minden fogalmat felülmul; ha a konczért küzdik.

Ez a magyarázata az Ugron, Bartha s a többi ezután jövő támadásoknak.

Igazán csak most láthatja az ország, hogy mennyire legfőbb ideje volt a Bánffy-csoport örök agyonütésének.

UJDONSAGOK.

— **Czimadományozás.** Madarassy István székesfejérvári törvényszéki bírónak az itélőtáblabírói czimet és jellegét adományozta a király.

— **Iskolalátogatás.** Dr. Schank Géza, az összes hazai felső kereskedelmi iskolák kir. főigazgatója tegnapi Székesfejérvárra érkezett a felső kereskedelmi iskola látogatására.

— **Az új hegybíró.** Az öreghegyi szőlőhegyközség választmánya e hó 1-én tartott ülésében töltötte be Rakács Lajos helyét. Mindössze hárman pályáztak a hegybírószagra. Kik közül Tremkó József 15, Langmár István 5 és ifj. Almásy Ferencz egy szavazatot kapott. E szerint az új hegybíró Tremkó József lett.

— **Jövahagyott alapszabályok.** A székesfejérvári *tódrosi olvasókör* módosított alapszabályait és a *nagy-perkátai* róm. kath. temetkezési egyület alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

— **Népgyűlés az olasz bor ellen.** A Moór és Fideke írja: A kedvezményes olasz borvám ellen nálunk megindult mozgalom mindegyre nagyobb arányokat ölt. A moóri szőlőbirtokok által márczius 18-án választott szűkebbkörű bizottság mult vasárnap d. e. 11 órákor értekezletet tartott Korách Sándor elnöke alatt. Az értekezlet egyedüli tárgyát képezte a kedvezményes olasz borvám

ték az örséget. Épen így van az ember sok társadalmi szokással, nem tudja okát, esze és meggyőződése ellenére gyakran olyan haszontalan dolgot művel, — csupa szokásból — mintha egy páratlan, békés pázsiton egy kis virágnak hült helyét örszéné . . .

Mégis azok a kedves haszontalanságok, azok a meg nem okolható szokások teszik alapját az emberek társas érintkezésének, mely nagyon sok magasatos eszmének esírát hordozza magában. A ki részt akar venni abban a társas érintkezésben, az megtanulja a társas szokásokat, még pedig nem könyvből, mert azokra írott szabályok nincsenek, hanem bent a társaság élő szervezetében. A ki pedig nem akarja azokat megtanulni, az megrabolja magát a legnemesebb élvezetektől, melyek csak emberi társaságban teremnek.

Mert bármily ellentétesnek látszik ugyanaz az emberi társaság, mely tagjai számára a legnemesebb élvezeteket tartogatja, ugyanaz a hétfejű sárkány, mely könyörtelenül kizárja kincses házából azt, ki a társas szokásokkal ismeretlen. Jó példa erre a Goethe iskolamestere, a ki egyszer vágyat érzett, hogy megjelölje a társas örömeiket és bejusson az előkelő világba. Ott hagyta hát poros iskoláját és elindult a szomszéd fürdőbe.

(Folyt. köv.)

ellen megindítandó országos mozgalom módozata. Rövid tanácskozás után a bizottság elhatározta, hogy f. évi ápril. 16-ára, (husvét másodnapján) Moórort a város háza előtt tisztelegjen a népgyűlést fog, egybehívni. Minden járásbeli bortermelő községben falragaszok hívják fel majd a szőlőbirtokosokat, hogy a népgyűlésen résztvegyenek. Az ezen népgyűlésen hozandó határozatokat a bizottság fölterjeszti a megyéhez azon kérelemmel, hogy a megye törvényhatósága a határozatokat a társ megyéknek hozzájárulás végett megküldve, azok elfogadását a kormánytól kérésse.

— **Egy fiatal élet vége.** Ugy látszik, egy hét sem mulhatik el nálunk öngyilkosság nélkül. Szomorú jele ez a közérkölcök romlottságának, melynek okait mindenütt megtaláljuk, de mentesít sehol. Elfördülnek az Istentől, aki azt mondja: „ember küzdj és bizva bízzál” s a farszót becsületes munka helyett a léha élvezeteket keresik, melyek elsorvasztják a testet és a lélek egyensúlyát megzavarják. Élvezd a márt. a holnappal ne törődj, — buta filiszterek gondolja az, a kik kuporgatnak másnak! Sajnos, a mai fiatalság legnagyobb részének életbölcselete. Nem apáktól tanulták amnyi bizonyos, mert azok élni is tudtak, nemcsak meghalni, hanem a kor büzhödt levegőjéből szívták magukba ezt az okoskodást. A nótás életnek azután többnyire egy revolverdurránás a méltó befejezése, a mi már olyan megszokott dolog, hogy a fölött medítálni sem érdemes. És romlunk, pusztulunk, hanem azért mégis kinevetjük azokat, a kik prédikációval és holmi tanulságok emlegetésével akarják megváltoztatni az ugynevezett korszellemet. Már ez csak így megy. De meddig és hova, arra nem keresünk feleletet.

Jámbor János sém kereste, a ki mindössze husz esztendő legényke volt, egyébként pedig imok az anyakönyvvizetők hivatalban. Ő csak azt a hatvan forintot kereste, a mit meg is talált minden hónapban fáradsága díjál és el is költötte rendszeren. Különbön használható ember volt, lehetett volna belőle valami, ha meg nem ismeri az éjszakák gyönyörűségeit. Jámbor János is többet költött, mint a mennyit keresett s így nem csak adósságokba keveredett, de a mellett a hivatalát is elhanyagolta. A polgármester e miatt a minap maga elé idézte és szigorúan megdorgálta, egyben ki is jelentette előtte, hogy ha még egyszer mulasztást követ el, menten elbocsátja. A fiatal ember úgy látszik, röstelhetett a dolgot, de érezte, hogy ő már rendes életet kezdeni képtelen, annál is inkább, mert az utóbbi időben a családjával való viszálkodás is módfelel elkeserítette. Tegnap reggel meglehetősen ittas állapotban tért haza iskola-utca 1. sz. alatt levő lakására, hol a Lencz-nővérektől egy szobát birt bérben az emeleten. Kilenec óra tájban kissé kijózanodva távozott hazulról, s egyenesen a Szekerák-féle diszmiáru-üzletbe ment, hol egy revolvert vásárolt. A revolvert hazavitte és bezárkózott szobájába s valószínűleg már akkor követte el az öngyilkosságot, melyet csak déltájban vettek észre, midőn a takarítónő hasztalan ismételt zörgetésére gyanút fogott házbellek az ajtó befeszítették. Jámbor a diványon ült, félreucskolt fejjel, körülötte hatalmas vértócsa. A golyó jobb halántékán érte, de, bár a seb föltétlenül halálos volt, az öngyilkos még élt, midőn a rendőrség emberei a főútvossal a szobába léptek. Lévelet, vagy egyéb írást, melyből öngyilkosságának közvetlen okát megtudhatták volna, nem hagyott maga után. Zselében mindössze nyolczvan krajczárt találtak az asztalon

pedig a Magyar Figaro egy példányát, melyben szemérmetlen képek dicsőítik az olcsó szerelem gyönyörűségeit.

Az öngyilkost a mentők a városi kórházba szállították, hol este 9 óra tájban meghalt, a nélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna.

— **Balthazár.** Érdeklődéssel néztünk a vasárnapi bűvészeti előadás elé, olvassva a fővárosi sajtó számos elismerő és dicsérő nyilatkozatát, élénk kíváncsisággal vártuk, hogy a valóság mennyiben fog ezeknek igazat adni. Meg is telt a színház szépen közönséggel, a páholyok nagy része és a földszinti jegyek is mind elkeltek, úgy, hogy délután már nem lehetett jegyhez jutni. Az érdeklődés nem is volt hiába s a kik eljöttek igen jól töltötték idejüket a különféle bűvészeti mutatványok szemlélésével. Érdekes is nézni és figyelni azt a nagy közügyességet, melylyel az ily bűvész-mesterek dolgoznak, száz és száz érdeklődő szem néz rájuk, figyel modulataikra és tetteikre s mégis ily ügyesen végzik mutatványaikat, hogy az avatlatlan laikusok szeme semmi gyanusít sem tud észrevenni; holott pedig világos, nyilvánvaló a csalás avagy a svindli, mert természetfeletti dologt ember nem tud művelni. Balthazár maga is beismeri, hogy ez így van, mondván: „Én nem csalok, csak svindlizek egy kicsit s minél ügyesebben svindlizek, annál jobban mulattatom a közönséget.” Mutatványai között volt számos már ismeretes bűvészeti dolog, melyet volt alkalmunk már más alkalmmal is látni, de az ezekben tanúsított ügyességért is csak dicséretet érdemel. A bemutatott műsor kiválóbb pontjai pedig a közönség egyenes tetszésével találkoztak. A bűvészeti mutatványoknál ne keressük mi a legújabbat, az érdekfeszítőt, hisz egyként megköveteli az a jártasságot és ügyességet mind: hanem arra fordítsuk figyelmünket, hogy jól esik-e feladatát a mester, jól el tudja-e rejteni a bűvészeti titkait, mert éppen ez az ügyes elpalástolás ez az, a mi dicséretre méltó. Igen sikerült számok voltak: a rózsátó növesztés, a kimeríthetetlen kalap, a zászló produkció és a salon-czúkkórral telt Cármen tamburinja. Hasonlóképpen dicsérettel kell megemlékeznünk a kártyamatványokról is, melyek a közönség érdeklődését igen lekötötték, s mind igen szépen és jól sikerültek. A közönség tetszésének és megelégedésének több ízben hangos tapsal és éljenzéssel adott kifejezést. A hasbeszélés, mely szintén a műsorban volt, érdekes mutatvány ugyan, de már megszokott, ritka bűvészeti előadás az, melyből ez hiányoznék s a jelen esetben a bábuk mozgása sem volt teljesen correct. A nézőtérrel hangzó közbeszólás volt a legsikerültebb. Az öreg asszonynak fiatall változtatásáról is elismerjük mi, hogy bűvészet, de izléstelennek találjuk, különösen midőn a nő ruhába öltöztetett fiu teljesen felismerhető. Egyébként Balthazár mutatványait ügyes, jó modoru előadás, a bűvészet fogásainak ügyes palástolása, jártasság és kifejtett közügyesség jellemzik. Ha fordult is elő itt-ott némi hiba, ez inkább talán az előkészület hiányának tudható be; következő előadásain azt hisszük már teljesen rendben lesz és meg fog felelni a várakozásnak.

— **Bögl, reszli, parti áru.** Több törvényhatóság panaszt emelt a kereskedelmi miniszternél, hogy egyes vállalkozó szellemű kereskedők összevásárolják a bel és külföldi üveg és porcellángyárak kiselejtezett, hibás gyártmányait és azokat vándoráruraktárraként árulják az ország különböző városaiban. Ezek a vállalkozók azután a reklám minden szertelen fajtát felhasználják, hogy áruikon minél hamarabb túladjanak. Ez a rablókereskedés mérhetetlen nagy kárára van a reális kereskedelmének s azért most a kereskedelmi miniszter rendelkezést intézett a törvényhatóságokhoz s azok területén levő iparhatóságokhoz, hogy az ilyen rablókereskedők üzelmét szigorúan torolják meg és mindenképen akadályozzák meg, hogy selejtes áruikat „tömeges és gyors vételre ingerlő módon” árusítsák.

— **Szinészet Várpalotán.** A palotai közönség, melyet a színészek az utóbbi években igen ritkán háborgattak; egyre jobban megkedvelte Kerényi Ignác törekvő társulatát. Szinte hihetetlenül hangzik, de igaz, hogy olyan rendes egymásutánban való telt házakra még a legöregebb színészek is csak bizonytalanul emlékeznek, mint a minők előtt Kerényiek előadásai folytak. Az igazgató, a nem remélt sikertől fölbuzdulva, most új bérletet nyitott, még pedig igen szép eredménnyel. Nem lehetetlen, hogy Palota, mely eddig a színészterképeken egyáltalában nem szerepelt, ezután a legkapósabb állomások közé emelkedik, melyért vetélkedve fogunk küzdeni a szerényebb igényű direktorok. Az elmúlt hét legnevezetesebb estje kétségtelenül a szombati volt, mely alkalommal a Trilby került színre, Kerényiné Kelenen Emilia jutalomjátékául. A jeles színésznő valóssággal lázba ejtette a romlatlan lelkü palotai publikumot a czimszerep kitünő ábrázolásával. A hatás óriási volt. Az érzékenyebb jelenetek alatt többen hangosan zokogtak s a felvonások között a hadilétszámra emelt pinceszereg alig győzte felszolgálni a frissítőket. Két impozáns virágcsokrot kapott a bajos jutalmazott s öszszesen nyolczszor hívták ki Kerényiék együtt, ki a gonosz Svengálit megkapó drámai erővel interpretálta. Vasárnap Felső Kláriát adták, melyben az igazgató páron kívül különösen Kelenen, Nagy Imre, Szombati Nándor és Orsóczi tündek ki. Kerényi még a husvétii ünnepeket is Palotán szándékozik töltetni, hogy társulatának Virágvasárnapról szerződött tagjait is bemutathassa.

— **Kossuthnak leghivebb arczképe 1849-ből.** Remek kivitelű arczképe készült el a nemzet atyjának, Gróf Krethi Béla, a budapesti Kossuthmuzeum alapítója régen fáradozott, hogy a szabadságharc legnagyobb fiának képét hiv produkcióban terjeszse. Most jelent meg Kossuth Lajos életnagy arczképe gyönyörű fényképnyomatban. Ez a kép az eddigiek közt Kossuthnak legtökéletesebb, leghivebb arczképe 1849-ből, tehát abból a korból, a mikor küzdelmeinek és dicsőségének zenitjén állott. Mint ilyen kétszeresen drága ereklye, mert ebből az időből nincsen róla híven készült képünk. Ezen az arczképen minden ott van, ami benne nagy volt: a tűz, az elszántság, a hazáért és nemzetért való rajongás, a szabadságrért való lelkesedés és a lángész ihlete. Kossuth Lajos ilyen volt, csakis ilyen lehetett. Valóban nemes és hazafias szolgálatot teljesítettek azok, akik ezen legújabb Kossuth arczképet a magyar közönség számára megteremtették. Ne hiányozzék ez a kép egyetlen házból, egyetlen korból sem. Ez életnagy arczkép ára csak 3 frt 40 kr. Az 1848—49-ki ereklyemuzeumban Budapest, IV. granátos-utca 14. Szabadságharcunk hőseinek és vártanunk emlékeinek e pantheonját támogatja mind, aki e becses képet megszerzi.

— **Nemzetközi nagy lóvásár Érsekújvárott.** A Nyitrai Megyei Gazdasági Egyesület által a f. évben rendezendő XVIII-ik nemzetközi lóvásár Érsekújvárott (Budapest és Bécsből gyorsvonaton 2—3 órányi távolság) ismét május hó első hetében s az ezt megelőző vasárnap délután vagyis május 6-án délután és május hó 7-én meg tartatni. Ezen lóvásár Magyarországon a legjelentékenyebb és a legkeresettebb, melyet a tenyésztők és kereskedők egyaránt felkeresnek. Főként a külföldi lókereskedők szokták az érsekújvári lóvásárt felkeresni. A múlt évben is 500 drb. különféle használatra való ló adatott el. Lakások és istállók az érsekújvári rendőrkapitányi hivatalnál rendelkezhetők.

— **Az igazolt altisztek alkalmazása.** A honvédelmi miniszter körrendeletet adott ki az igazolt altiszteknek pénzügyi felügyelői állásokra való alkalmazása tárgyában. A pénzügyminiszter ugyanis a pénzügyi állásokra, amennyi-

ben ezek elnyeréséhez sokoldalú gyakorlati képzettség, továbbá szabály és törvényismeret szükséges, pályázatot ezúttal nem hirdet. Hanem az igazolványos altszettek kinevezik az ilyen állásokra, ha kötelezik magukat, hogy hat hónap alatt a szükséges vizsgát letessék. A honvédelmi miniszter most elrendelte, hogy az összes igazolványos altszettek értesítsék a pénzügyminiszternek e rendeletéről, hogy azok, akik pályázni óhajtanak ezt tudják.

— **Megint a cigányok.** Fáraó csavargó népeinek feje fölött nyomtalanul suhan el a változó idő. A civilizáció áldásait ők nem ismerik, de a velejáró terhet sem és mindmáig megmaradtak a régi idillikus állapotokban, állandó veszedelmére a verejtéke után élő társadalomnak. Sokan és forrón óhajtjuk az oly sokat emlegetett cigánykérdésnek valahára való megoldását, de legjobban óhajtja *Schwarz József* veszprémi szabómester, hogy az a megoldás bár ezelőtt legalább háromnappal elintéztetett volna. Schwarz ugyanis a múlt vasárnap éjjel ruhaneműkkel jól megrakott kocsiával a sárbogárdi vásárra igyekezett s a fővenyi csárdához érve, kinos meglepetéssel tapasztalta, hogy körülbelül 70 drb. nadrágra lábra kelt, de nem úgy a hogyan ő óhajtotta. Sárbogárdra érve, nyomban jelentést tett az odaváló csendőr őrsnél, mely a székesfehérvári rendőrség segítségével tegnap szerencsésen kinyomozta a tolvajokat a sóstói cigánytelep tüstös lakói képeiben, kiket számra tizenegyet, ma a csendőrségre kísérték. A nadrág légiót is megtaláltak a telep mellett levő homokbányákban.

— **Fiatal tolvajok.** Jó fogást tett ma délelőtt a székesfehérvári rendőrség. Két fiatal suhancot fogott el a Schmidegg-féle zálogházban, hol azok több ruhaneműt és egy értékes melltűt akartak elzálogosítani. Az eset különben a következő: *Csurgyó Gyula* és *Madarász Ferencz* együtt szolgáltak a veszprémmegyei *Nórápon Walla Géza* földbirtokosnál. Ugy látszik nem igen lehettek a helyzetükkel megelégedve, mert egy szent napon közösen elhatározták, hogy mindketten megszöknek. Mindenekelőtt cseléd-könyveiket akarták magukhoz kaparítani, s ezt a vesződséget *Csurgyai* vállalta el, ki inasi minőségében könnyű szerrel hozzáférhetett a belső szobák szekrényeikhez. Vasárnap este, midőn a gazda már lepihent, az inas álkulccsal kinyitotta az íróasztal fiókját, hol azonban a keresett könyvek helyett a pénzszekrény kulcsaira bukkant. Habozás nélkül fölhasználta a kínáló alkalmat, s a szekrényből egy ezresbankót, továbbá egy csomó aprópénzt és egy 1000 korona értékű briliáns melltűt vett magához, azután az ott talált két más cseléd-társának igazoló könyvét is fölpackolva, *Madarász Ferencz* csel a lovászszal együtt még azon éjjel megszökött. Körülzónázták a Balatont, hogy üldözőik nyomot veszítsenek, s ma délelőtt Székesfehérvárra érkeztek, hol elsőben is a zálogházat látogatták meg. A zálogos azonban, ki a tolvajlásról a rendőrség útján már előzetesen értesült, jelentést tett a kapitányságnál, honnan *Polzer Péter* kapitány *Fürész* biztossal a zálogházba sietett, s nyomban lefűlte a jómadarakat. — A lopott tárgyakat, az ezres bankó kivételével valamennyit megtalálták náluk, — a motozásnál, de a nagy bankóról semmit sem akartak tudni. Már úgy látszott, hiában is keresik, midőn *Szabó* rendőr, ki szintén „motozott”, valami különös szimattal *Csurgyó* nyakkendőjéhez nyúlt s diadalmasan rázta ki a drága papírost a fekete szalagcsokorból. Most már minden tagadás hiábavaló volt s a legénykéket, türedel-

mes vallomásuk meghallgatása után lekísérték a dutyiba, honnan egyenesen a veszprémi törvényszékhez fognak áttétetni.

— **Szőlővesszők gyors szállítása.** A szőlővesszők és szőlőoltványok szállítása előreláthatólag nagy arányokat fog ölteni. Tekintettel erre, de figyelembe véve azt is, hogy a szőlővesszők a tavaszi száraz, széles időben a legcondosabb csomagolás mellett is a kiszáradás veszélyének vannak kitéve, a kereskedelemügyi miniszter valamennyi ömállóan kezelt gőzmozdonyu vasut igazgatóságához rendeletet intézett, a melyben meg-hagyja, hogy a szőlővessző és szőlőoltvány-küldeményeket, mihelyt azokat a feladók az állomásra beszállítják, azonnal soronkívül, sőt a mennyire lehet, az áruk felvételére megszabott időn túl is fogadják, illetve vegyék át az állomási közegek s azokat a fönnálló kedvezményes viteldijak alkalmazása mellett mint gyorszállítványokat a legrövidebb időn belül továbbítsák.

Irodalom.

— **Az Úr Jézus szülőföldén.** Irta Huber Lipót; Paur Géza harmincznyolcz rajzával, Budapest, 1900. Nagy S-adrét, 191 lap. A Szent-István-Társulat díszes kötettel ajándékozta meg irodalmunkat most, hogy Huber Lipót szentföldi utjának leírását közrebocsátotta. Minden komoly gondolkozó számot tud erről magának adni. Mindenki, a ki csak barátja a becses tartalmu könyvnek, örülni fog a Huber Lipót új kötetének is, mert van arra oka. Egy vallásos szív, művelt fő, praktikusan gondolkozó ember számol be ebben a könyvben a Szentföldön tett utazásáról úgy, a mint ezt kevesen tudták megtenni. Nem vágja magát pose-ba, hogy prelegáljon az olvasónak. Sokkal jobb izlése van, hogysen utatatóvá váljék. Hanem a melegen érző szív lelkesedésével s a világosan gondolkozó fő affektálatlan tudásával elbeszélgeti Huber utazási tapasztalatait nekünk úgy, mintha együtt volna velünk valamely bizalmas társaságban, a hol tudja, hogy szívesen hallják szavát. Ismertető, de e mellett épületes is akart lenni eme följegyzések sorozata, mint szerző maga emlegeti ezt a könyv előszavában. Nagytítás nélkül mondhatjuk, hogy ezélt ért a nélkül, hogy prudériáról, vagy szenteskedésről vádolhatná őt az objektív kritika. Mikor a zsidó nép és országa multjának emlékeinél időzik ismereteink látókörét tágítja a szerző, higgadt tapasztalataiból leszüremkedett állításaival. Mikor pedig elmereng az Üdvözítő életének beszédes emlékeinél, elfogódik a szívünk s a meghatottság érzeme vesz rajtunk erőt, annyira át tudja plántálni belénk a saját érzelmeit. Egy szó mint száz, Huber messzire kiválik a tuczat utirajzírók közül, mert az ő könyvét minél többször forgatjuk, annál jobban meggyődünk igazi értékéről. Paur Géza sikerült rajzai nagyon emelik a könyv becsét. A festőművész ott járt a szent tájakon, melyeket, oly hangulatos képekben varázsol elénk. Szöveg és illusztráció igazán szépen fonódnak egybe, hogy minden tekintetben becsesé tegyék a Szentföldről írott eme kiváló jegyzeteket. A könyv ára 3 korona. Kapható a Szent-István-Társulat könyvkiadó hivatalában, Szentkirályi-utca 28. szám.

Felelős szerkesztő: Chay Antal.

Utolsó előadás
csütörtökön, április 5-én a szé-
kesfehérvári
Városi Színházban
Balthazar
varázs színháza

Szenzáció! Szenzáció!
Noe bárkája
(nagy bibliai káprázat.)

A bűvös
Orgonasipok
és egy felette érdekes műsor.

Rendes színházi helyárak!

— Kezdeté 8 órakor. —

Jegyek előre válthatók a színházi pénztárnál az előadások napján d. e. 10—1 óráig, d. u. 3—6-ig.

Equitable

Egyesült Államokbeli Életbiztosító-Társaság.
Alapított 1859-ben.

Kivonat az 1899 évi jelentésből:

Vagyon az 1899. év végén	kor. 1.400.956.430
Felesleg	305.587.385
Összbevétel az 1899. évben	269.391.000
Kötvénybirtokosoknak kifizette- tett az 1899. évben	120.537.705
Új üzlet az 1899. évben	1.016.508.160
Biztosítási állag az 1899. év végén	5.272.082.110
Kötvénybirtokosoknak az inté- zet fennállása óta kifizettetett	1.615.953.650

Ajánlatokat úgy az élet-, mint a járadék-biztosítás minden formájára a legolcsóbb díjtételek s legkedvezőbb feltételek mellett elfogad a magyarországi igazgatóság Budapest, VI., Váci-körút 35. Tekintélyes képviselők az ország minden részében alkalmaztatnak.